

SIVA MRENA (KATARAKTA) je največkrat posledica staranja. Slej ko prej jo dočakamo vsi, le dovolj dolgo moramo živeti.

V sprednji tretjini očesa je naravna leča, ki mora biti popolnoma prozorna in mehka. Ko se staramo, naravna leča postane čvrsta, se ne prilagaja več na daljavo in bližino, kasneje pa postane zamotnjena. Ko je toliko zamotnjena, da svetloba skozi njo ne prehaja več neovirano v globino očesa, vidimo vedno bolj nejasno (nobena očala nam ne pomagajo več), se tej bolezni reče "siva mreča". Zamotnjena leča sama od sebe ne bo postala spet prozorna. Potrebna je operacija, s katero se odstrani zamotnjena vsebina očesne leče. Ker ima naravna leča približno 20 dioptrij, sama odstranitev ne zadošča. V lečno ovojnico, ki od naravne leče ostane v očesu, je potrebno vgraditi umetno lečo, ki ji ustrezno dioptrijo izberemo mi.

Če se za operacijo sive mreče zdaj še ne odločite, boste videli vedno slabše. Kako hitro se bo vid slabšal, ni mogoče napovedati. Če se čaka predolgo, lahko postane naravna leča zelo trda in jo bo z ultrazvočno operacijo težko operirati, možnost zapletov pri operaciji zelo trde leče je večja, kot če je operacija pravočasna.

Uspešnih drugih možnosti za ponovno izboljšanje vida ni. Operacija in odstranitev naravne leče, ter zamenjava z umetno znotraj očesno lečo je trenutno edini uspešen način zdravljenja.

Pričakovana korist operacije je jasnejši vid, dožemanje barv se izboljša, morebitna obstoječa dioptrija se zmanjša, ali je ni več.

Če so, razen sive mreče, prisotne tudi druge bolezni očesa (glavkom, okvara v rumeni pegi, okvara na roženici, diabetični edem rumene pege), bo vid po operaciji odvisen predvsem od škode, ki so jo te bolezni na očesu že povzročile.

Pred operacijo

Skoraj vsakemu bolniku pri operaciji sive mreče vstavimo v oko umetno lečo, ki jo imenujemo **IntraOkularna Leča (IOL)**. Te leče izboljšajo vid tako, da fokusirajo svetlobo v ozadje očesa, da vidimo jasno. Brez te leče je potrebno nositi ekstremno debela očala z dioptrijo +10 ali več, kvaliteta vida pa je slaba.

Leče ne boste niti videli, niti čutili. Ne potrebuje nobene nege in postane trajen sestavni del Vašega očesa. IOL je iz preizkušenih materialov in se nikoli ne spremeni. Številne IOL so na tržišču. Pred operacijo se boste z Vašim operaterjem posvetovali o tisti leči, ki najbolj odgovarja Vašemu očesu in Vašemu življenjskemu slogu. Pri izbiri leče je dejavnik tudi cena, vseh leč Vaše zdravstveno zavarovanje ne krije.

Umetne leče so iz akrilata ali silikona. Pri nas uporabljamo izključno leče iz akrilata. Leče, ki jih uporabljamo pri nas, so vse mehke in upogljive, zato jih lahko v lečno ovojnico, tja, kjer je prej bila naravna leča, vstavimo skozi minimalen rez.

Leče – IOL

MONOFOKALNE LEČE (ENOŽARIŠČNE LEČE) so edine, ki jih krije zdravstveno zavarovanje. Običajno izberemo lečo, ki je primerna za vaše oči in splošno stanje. **TUDI PO OPERACIJI BODO POTREBNA OČALA!**

TORIČNE MONOFOKALNE LEČE (ENOŽARIŠČNE LEČE S CILINDROM): niso pravica iz zdravstvenega zavarovanja. Operacija je v celoti samoplačniška po pravilih ZZS. Te leče kompenzirajo roženični astigmatizem. To je nesimetrična ukrivljenost roženice. TUDI PO OPERACIJI BODO POTREBNA OČALA, kvaliteta vida pa bo boljša, kot če bi vstavili enožariščno lečo. **TUDI PO OPERACIJI BODO POTREBNA OČALA!**

MULTIFOKALNA LEČA (VEČZARIŠČNA LEČA): niso pravica iz zdravstvenega zavarovanja. Operacija je v celoti samoplačniška po pravilih ZZS. Omogočajo vid brez očal na daljavo in bližino. Prednosti in slabosti take leče so opisane v posebnem dokumentu OB-023, ki ga je potrebno prebrati. Pri nas takih leč ne vgrajujemo bolnikom, ki imajo DIABETES; GLAVKOM; KAKRŠNOKOLI OKVARO V RUMENI PEGI; KERATOKONUS IN DRUGE BOLEZNI ROŽENICE; SUHO OKO; IZPADE V VIDNEM POLJU; VISOKA KRATKOVIDNOST; NERAZUMEVANJE PACIENTA GLEDE PREDNOSTI ALI SLABOSTI IN NEREALNO VISOKA PRIČAKOVANJA; SLABOVIDNOST.

TUDI PRI VGRADNJI TEH LEČ LAHKO PRIDE DO REFRAKTIVNEGA PRESENEČENJA. PO OPERACIJI DIOPTRIJA NI TAKA, KOT JE BILA PRIČAKOVANA.

MULTIFOKALNA TORIČNA LEČA (VEČZARIŠČNA LEČA S CILINDROM): niso pravica iz zdravstvenega zavarovanja. Operacija je v celoti samoplačniška po pravilih ZZS. Omogočajo vid brez očal na daljavo in bližino. V oko se jo vgradi, kadar bolnik želi biti neodvisen od očal za vse razdalje in ima astigmatizem. Ni vsak bolnik primeren kandidat. Enako kot velja za multifokalne leče brez cilindra, velja tudi za te, da pri nekaterih bolnikih ne pridejo v poštev. Pri nas takih leč ne vgrajujemo bolnikom, ki imajo: DIABETES; GLAVKOM; KAKRŠNOKOLI OKVARO V RUMENI PEGI; KERATOKONUS IN DRUGE BOLEZNI ROŽENICE; SUHO OKO; IZPADE V VIDNEM POLJU; VISOKA KRATKOVIDNOST; NERAZUMEVANJE PACIENTA GLEDE PREDNOSTI ALI SLABOSTI IN NEREALNO VISOKA PRIČAKOVANJA; SLABOVIDNOST.

TUDI PRI VGRADNJI TEH LEČ LAHKO PRIDE DO REFRAKTIVNEGA PRESENEČENJA. PO OPERACIJI DIOPTRIJA NI TAKA, KOT JE BILA PRIČAKOVANA.

Operacija

Je ambulantni poseg. Običajno traja 15 minut. Poseg se izvrši v kapljični anesteziji. Ne hodite tešči! Vzemite vsa zdravila, ki jih tudi sicer jemljete!

Operacijo bomo opravili v podjetju Oftamed d.o.o., Ul. Moše Pijada 21b, Maribor. Dovoljenje za opravljanje zunajbolnišnične zdravstvene dejavnosti okulistike z operativo je izdalo Ministrstva za zdravje (št. 0142-96/2010/8; dne 08.01.2013).

Pred operacijo moramo s kapljicami dobro omrtvičiti oko, da Vas operacija ne bi bolela. Nekateri bolniki dobijo tudi kapljice za širitev zenice.

Med operacijo odstranimo vsebinsko naravne leče, ker je zamotnjena. V ovojnico, ki ostane od Vaše naravne leče, vstavimo umetno lečo.

Odstranitev Vaše naravne leče se izvrši z ultrazvočno sondo. Potrebno je napraviti majhen rez v roženico, ki služi vstopu sonde v oko in kasneje vstavitvi umetne leče v oko. Največkrat tega reza ni potrebno šivati.

Bolečine ne boste čutili, pač pa dotik in pritisk na oko. V oko bo svetila močna luč. Zelo pomembno je, da ste med operacijo mirni in da nepremično gledate z očmi, kamor Vam operater naroči. Če

imate težave z dihanjem nas opozorite! Prav tako med operacijo ne smete kašljati, ne da bi prej opozorili operaterja.

Na dan operacije bo vid zelo slab. Nikar ga ne testirajte!

V naslednjih dneh se bo začel izboljševati, ko se bo oko prilagodilo in se bo začelo celjenje. Videli boste lepše barve. Morda pa tudi nekoliko modrikasto. Kontrolni pregled je potreben dan po operaciji, nato pa običajno čez tri tedne, ko Vam bo Vaš zdravnik - oftalmolog predpisal očala, če jih boste želeli.

Nekaj dni po operaciji je normalno, da čutite v očesu blago skelenje, občutek tujka in tiščanje. Ne drgnite očesa!

Obveze na očesu ni potrebno nositi (razen v posebnih primerih, ko vam to naroči oftalmolog). Kadar je operacija brez komplikacij, obveza celo škodi. V temnem, pokritem, vlažnem prostoru se bakterije bolje razmnožujejo in tega si ne želimo. Po operaciji boste morali kapati kapljice v oči po navodilih zdravnika. Če menite, da tega ne boste zmogli, prosite sestro, da Vas nauči.

Če ste bili pred operacijo **visoko kratkovidni**, opozorite operaterja ob kontrolnem pregledu čez tri tedne na to! Pregledati Vam moramo očesno ozadje pri široki zenici.

Kdaj morate takoj do Vašega očesnega zdravnika?

- izguba vida (nekaj dni se vid izboljšuje, nato pa se poslabša),
- bolečina, ki ne mine tudi, če vzamete običajen analgetik,
- operirano oko je postalo rdeče (bolj kot prve dni) in
- bliskanje ali nenaden pojav mušic pred očesom.

Očala

TUDI PO OPERACIJI BODO POTREBNA OČALA! POPOLNA NEODVISNOST OD OČAL JE REDKA. TUDI V PRIMERU VSTAVITVE MULTIFOKALNE LEČE, BODO MORDA POTREBNA OČALA ZA DROBEN TISK. Očala se lahko predpiše, ko je celjenje končano. Največkrat tri tedne po operaciji.

Drugo oko

Če imate sivo mrežo na obeh očesih, sledi operacija drugega očesa glede na trenutno čakalno dobo. Kadar nastane po operaciji prvega očesa razlika v dioptriji med očmi, ki je zelo moteča, Vas bomo za operacijo naročili prednostno.

Če ste samoplačnik, pravilom ZZZS ne zapadete in se lahko za operacijo drugega očesa dogovorite z Vašim operaterjem individualno.

Tveganja in zapleti

Zapleti pri operaciji sive mreže so izredno redki. Pri nas se v zadnjih letih pojavljajo v nizkem odstotku, od 2-5 oči/1000 operacij. Vsi zapleti ne vodijo v poslabšanje vida, nekateri so rešljivi. Najpogostejša tveganja pri operaciji sive mreže so suho oko z občutkom tujka, poškodba roženice, zamotnitev roženice, oteklina roženice, toksična reakcija očesa na operacijo, nezmožnost vstavitve umetne leče, zaostali deli naravne leče v očesu, poškodba šarenice, razbarvanje šarenice, razoblikovanje šarenice, netesnenje operativnega reza, poškodba zenice, krvavitev v oko, krvavitev v prostor med žilnico in mrežnico, povišan očesni pritisk, pojav glavkoma, poškodba lečne ovojnice,

potopitev dela naravne leče v očesno steklovino, bakterijsko vnetje (endoftalmitis), odstop steklovine, odstop mrežnice, kronična bolečina, kronično vnetje, oteklina v rumeni pegi, zapora žile mrežnice, izguba dela vidnega polja, popolna izguba vida, alergične reakcije, povešanje veke. Refraktivno presenečenje (dioptrija po operaciji je drugačna, kot smo jo načrtovali) se še vedno dogaja kljub najsodobnejši tehnologiji.

Morda bo za popravo posledic zapletov potrebna še dodatna operacija.

Nekateri zapleti nastanejo kasno, lahko tudi več let po operaciji. Nekaj mesecev, verjetneje pa nekaj let po operaciji, bo prišlo do zamotnitve zadnje lečne ovojnice s poslabšanjem vida. Naredi se kratek in neboleč laserski poseg, s katerim se v neprozorno lečno ovojnico naredi majhna odprtina.

Skoraj vsi pacienti po operaciji sive mreže nekaj dni ali tednov na operirano oko vidijo bolj modrikasto. Pojavijo pa se lahko tudi drugi neugodni svetlobni fenomeni: bleščanje, svetlobni fenomeni okoli izvorov svetlobe, temni polmeseči ob zunanem robu vidnega polja. Ti svetlobni fenomeni običajno minejo najkasneje čez 6 mesecev.

Tveganje za komplikacije je večje, če imate še kakšno očesno bolezen ali resno bolezensko stanje. Včasih se vid tudi po nekomplirani operaciji sive mreže ne izboljša, če imate starostno okvaro rumene pege ali glavkom, ali kakšno drugo bolezen.

Vseh možnih zapletov ni možno naštetih. Morda se bo zgodilo tudi kaj, kar tukaj ni opisano.

Med operacijo sive mreže lahko v redkih slučajih pride do zelo hudih zapletov ali nepredvidenih dogodkov. Če teh zapletov ne moremo rešiti pri nas, Vas moramo premestiti v bolnišnico in to v Ljubljano. Premislite, koga moramo obvestiti v takem slučaju in izpolnite tudi to rubriko v priloženem soglasju!

Z urgentno telefonsko številko smo Vam vedno na voljo! Če številka trenutno ni dosegljiva, pokličemo nazaj.

ZDRAVLJENJE V TUJINI

Po evropski direktivi imate pravico do zdravljenja znotraj meja Evropske unije. Z napotnico vašega osebnega zdravnika ali specialista lahko zdravljenje, pri katerem vam ni treba prenočiti v bolnišnici, opravite tudi v katerikoli državi EU. Pacientu je povrnjen enak znesek, kot bi ga dobil izvajalec storitev pri nas, a brez povračila potnih stroškov. V kolikor je storitev v tujini dražja, razliko pacient krije sam. Rezultati po operaciji sive mreže v tujini in pri nas so primerljivi.

Posnetek operacije si lahko ogledate na naši spletni strani www.oftamed.si.

RADI BI, DA STE V PROCESU ZDRAVLJENJA PARTNER IN NE LE PASIVNI SUBJEKT!

Priloga: Soglasje za operacijo katarakte

Priloga:

SOGLASJE ZA OPERACIJO KATARAKTE

IZPOLNI USTANOVA

GLAVNA DIAGNOZA : SIVA MRENA

OKO, PLANIRANO ZA OPERACIJO: DESNO OKO LEVO OKO

DODATNE, SPLOŠNE IN OČESNE DIAGNOZE, KI LAHKO VPLIVAJO NA POTEK OPERACIJE IN POSTOPERATIVNO STANJE: _____

PODPIS ZDRAVNIKA, KI JE OPRAVIL POJASNILNO DOLŽNOST:

IZPOLNI BOLNIK

IZJAVA O PRIVOLITVI V POSEG

S svojim podpisom potrjujem privolitev v operacijo. Privolitev dajem svobodno. S strani zdravnika mi je bila ustno podana pojasnilna dolžnost. Dokument OB-006, sem prejel in ga bom prebral in v primeru nejasnosti zahteval dodatna pojasnila.

Obveščen sem o svojem zdravstvenem stanju in verjetnem razvoju ter posledicah bolezni, cilju, vrsti in načinu izvedbe, verjetnosti uspeha ter pričakovanih koristi in izidu predlaganega operativnega posega. Obveščen sem o morebitnih tveganjih, negativnih posledicah in drugih neprijetnostih predlaganega posega, vključno s posledicami njegove opustitve. Obveščen sem o morebitnih drugih možnostih zdravljenja. Razumem ustna in pisna pojasnila, ki sem jih prejel, pomen in posledice privolitve. Razumem, da imama pravico kadarkoli pred operacijo preklicati privolitev.

S podpisom soglasja k operaciji soglašam, da sme zdravnik, ki me bo operiral, v primeru morebitnih zapletov ali nepredvidenih dogodkov med operacijo po svoji presoji izvesti morebitne dodatne posege, vstavitve dodatnih protetičnih pripomočkov ali druge potrebne operacije v samem podjetju Oftamed d.o.o. ali me napotiti/ premestiti v najustreznejšo ustanovo v Sloveniji ali tujini, če se zapleta oz. nepredvidene situacije v podjetju Oftamed ne bi dalo ustrezno rešiti.

V PRIMERU PREMESTITVE V DRUGO USTANOVO OBVESTITI:

MARIBOR, DNE:

PODPIS ZDRAVNIKA – OPERATERJA:

PODPIS BOLNIKA:

Privolitev je napisana v enem izvodu, ki se hrani v arhivu Oftamed-a. Fotokopijo soglasja prejme bolnik. Oftamed d.o.o., Ul. Moše Pijada 21b, Maribor, ima dovoljenje Ministrstva za zdravje (št. 0142-96/2010/8; izdano 08.01.2013) za opravljanje zunajbolnišnične zdravstvene dejavnosti okulistike z operativo.